

21.

Dobro i radość wynikające ze wspólnej wiary i religii

I. PROSPEKT WARTOŚCI

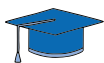
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznawanie zasad wiary

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Pogłębienie wiary i relacji z Bogiem

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wspólnota wiary a wspólnota religijna.
- Wartości uniwersalne łączące różne wyznania i religie.
- Poczucie bezpieczeństwa duchowego wynikające ze wspólnego przeżywania wiary.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Należy pogłębiać wiedzę na temat własnej religii, aby prowadzić dialog międzywyznaniowy i międzyreligijny.
- Należy szanować wyznawców innych religii i ich zasady¹.
- Wiara nie jest wyłącznie kwestią przekonań, ale posiada wymiar praktyczny².

Zasady

- W każdym środowisku staram się postępować według zasad mojej wiary.
- Nie wstydzę się rozmawiać o wierze.
- Dzielę się swoimi odkryciami religijnym z innymi, świadcząc w ten sposób o prawdzie.
- Szukam towarzystwa ludzi religijnych, przy których pogłębiam własną wiarę.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Daję dzieciom przykład żywej wiary.

¹ „Nie możemy zatem wzywać Boga jako Ojca wszystkich, jeśli wobec niektórych ludzi, stworzonych na obraz Boży, nie chcemy postępować po bratersku. Stosunek człowieka do Boga jako Ojca i stosunek człowieka do ludzi jako braci są do tego stopnia wzajemnie powiązane, że Pismo Święte mówi: «Kto nie miłuje, nie zna Boga» (1 J 4,8). Zostaje więc usunięta podstawa wszelkiej teorii lub praktyki, która pomiędzy człowiekiem i człowiekiem, pomiędzy narodem i narodem wprowadza różnice co do godności ludzkiej i wypływających stąd praw. Kościół odrzuca więc jako obcą duchowi Chrystusa wszelką dyskryminację bądź prześladowanie ludzi dokonywane z powodu pochodzenia lub koloru skóry, położenia społecznego albo religii. Dlatego Święty Sobór, wstępując w ślady świętych apostołów Piotra i Pawła, gorąco prosi chrześcijan, aby «postępując dobrze wśród pogan» (1 P 2,12), jeśli to tylko możliwe i o ile to od nich zależy, cieszyli się pokojem ze wszystkimi ludźmi, tak by prawdziwie byli dziećmi Ojca, który jest w niebie». DRN 5.

² „Istotnie, słowa Ewangelii są nie tylko do słuchania, ale także do zastosowania w praktyce (por. Mt 7,24; Łk 6,46-47; J 14,21.23-24; Jk 1,22): spójność postaw powoduje przyłgnięcie do nich człowieka wierzącego i nie ogranicza się do obszaru ściśle kościelnego i duchownego, lecz ogarnia człowieka ze wszystkim, co on przeżywa, zgodnie z wszelką odpowiedzialnością, jaką na siebie przyjmuje. [...] Na dar zbawienia człowiek powinien odpowiedzieć nie częstkowym, abstrakcyjnym lub werbalnym przyłgnięciem, ale całym swoim życiem, wraz ze wszystkimi określającymi je relacjami [...]”. KNSK 70.

- Wątpliwości i wystrzony krytycyzm religijny młodego człowiek nie musi świadczyć o negacji wartości wiary.
- Rodzina jest miejscem wychowania religijnego i praktykowania wiary.
- Jestem odpowiedzialny za praktyki religijne w mojej rodzinie.

Zasady

- Staram się ukazać młodemu człowiekowi sens codziennych wydarzeń w świetle wiary.
- Podejmuję dialog w sytuacji buntu religijnego młodego człowieka.
- W mojej rodzinie jako pierwszy podejmuję ewangeliczny nakaz bycia świadkiem Chrystusa, „prawdziwym i właściwym misjonarzem miłości i życia”³.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Uczestnictwo we wspólnocie zakłada pluralizm poglądów religijnych i prawo do własnych przekonań religijnych.
- Wychowawca nie powinien narzucać własnych poglądów religijnych; swoją postawą daje świadectwo wiary.
- Formacja szkolna nie może godzić w zasady religijnego wychowania ucznia.

Zasady

- Przestrzegam młodych ludzi przed sektami, wyjaśniam mechanizmy funkcjonowania i pozyskiwania przez nie nowych członków.
- Dbam o to, aby żaden z uczniów nie był dyskryminowany z powodu swoich przekonań religijnych.
- Integruję uczniów wokół wspólnych wartości religijnych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Można zaproponować całej klasie udział w spotkaniach organizowanych przez ośrodki kultury chrześcijańskiej (np. Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan) lub zorganizować w klasie spotkanie z ciekawą osobą ze środowiska religijnego,

³ FC 54.

która da świadectwo swojej wiary i opowie o swojej religii. Uczniowie będą mieli możliwość zadawania pytań i przeprowadzenia dyskusji.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Przeżywanie wiary razem z innymi ludźmi umacnia poczucie wspólnoty, pogłębia relacje międzyludzkie. Wspólnota oparta na jednej wierze nie zamyka się na nowych członków. Wielość religii nie prowadzi do relatywizmu w wyznawaniu wiary.

1.10. ZAGROŻENIA

Istnieje ryzyko przeżywania swojej wiary tylko w obrębie wybranej wspólnoty. Młodzi ludzie nie potrafią dać innym prawa do własnych poglądów religijnych. Zbyt emocjonalnie angażują się w szerzenie idei swojej wiary, lekceważąc przekonania innych. Relatywizm religijny może prowadzić do utraty własnej wiary i do indyferentyzmu.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Szczególne miejsce w procesie wychowania dziecka zajmuje wychowanie religijne. Ta rola wychowawcza zarezerwowana jest przede wszystkim dla rodziców. Funkcję wspierającą pełnią wspólnoty kościelne danego wyznania oraz katecheci. Rodzice są dla dziecka przewodnikami w wierze. Dziecko zaczyna postrzegać wiarę i religię w taki sposób, w jaki postrzegają ją rodzice. Jeśli w rodzinie wiara i religia są ważne, z pewnością staną się też ważne dla dziecka. Tak jest z dziećmi młodszymi. Dorastający młody człowiek często się buntuje i szuka własnej drogi. Zaczyna stawiać pytania o wiarę i religię. Rodzice powinni dać dziecku odpowiedzi, dopasowane do jego wieku i możliwości poznawczych. Nie trzeba bać się pytań dziecka i dyskusji z nim. Nie trzeba też znać odpowiedzi na wszystkie pytania. Trzeba potraktować dziecko poważnie, wysłuchać je i odpowiedzieć szczerze, bez zmyślania. Ważne jest też dzielenie się własnym doświadczeniem wiary. Nic tak nie buduje jak świadectwo wiary.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Poniższy fragment *Opowieści z Narnii* to dialog Białej Czarownicy z Aslanem i dziećmi – prawowitymi władcami Narnii, baśniowej krainy. Biała Czarownica, powołując się na prawo Narnii, przysłała po Edmunda, jednego z władców, ponieważ dopuścił się zdrady, a według prawa Narnii za zdradę trzeba zapłacić własną krwią. Rodzeństwo próbuje na wszelkie sposoby ratować brata z opresji. Niestety, Aslan przyznaje rację Czarownicy. Prawo stanowione należy respektować. Edmund jest w trudnej sytuacji, jego życie wisi na włosku... Aslan wybawia jednak chłopca. W tajemniczej rozmowie z Białą Czarownicą obiecuje jej swoje życie w zamian za życie chłopca. Życie Edmunda stanowi dla niego tak wielką wartość, że postanawia oddać swoje życie w szpony zła panującego w Narnii.

- Tak więc – ciągnęła Czarownica – to ludzkie stworzenie do mnie należy. Jego życie jest w moich rękach. Jego krew jest moją własnością.
- Więc chodź i spróbuj go wziąć – zaryczał jeden z byków o ludzkiej głowie.

– Głupcze! – warknęła Czarownica z okrutnym uśmiechem. – Czy myślisz, że twój pan może mi siłą wydrzeć moje prawa? On dobrze zna Wielkie Czary. Wie, że jeśli nie dostanę tej krwi, jak nakazuje Prawo, to cała Narnia zapadnie się i zniknie w ogniu i wodzie.

– To prawda – powiedział Aslan. – Nie zaprzeczam temu.

– Och, Aslanie! – szepnęła Zuzanna do jego ucha. – Czy nie możemy... to znaczy, czy ty nie możesz... możesz, prawda? Możesz coś zrobić z tymi Wielkimi Czarami? Czy nie ma nic takiego, co by można przeciw nim zrobić?

– Zrobić coś przeciw Czarom Władcy? – zapytał Aslan i odwrócił się do niej z dziwnym, jakby nieco groźnym wyrazem twarzy. I nikt już nie wspomniął nic więcej na ten temat.

Edmund stał po drugiej stronie, wpatrując się w niego przez cały czas. Czuł, że coś dławi go w gardle, a jednocześnie zastanawiał się gorączkowo, czy nie powinien się odezwać.

Zaraz jednak wyczuł, że nie oczekiwano od niego niczego więcej poza milczeniem i zrobieniem tego, co mu powiedzą.

– Cofnijcie się wszyscy! – zawołał Aslan. – Chcę porozmawiać z Czarownicą sam na sam.

C.S. Lewis, Lew, Czarownica i stara szafa, w: tegoż, *Opowieści z Narnii*, tłum. A. Polkowski, Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań [b.r.], s. 104.

Rodzeństwo, które mimo zdrady i porzucenia przez brata staje w jego obronie, w obronie jego życia. W końcu widzimy Aslana, który dobrowolnie oddaje się w ręce złej czarownicy, by uratować Edmunda. Z jednej strony respektuje ustanowione prawa i uznaje, że każdy występki zasługuje na sprawiedliwą karę, z drugiej jednak strony jest gotowy oddać swoje życie, by ratować życie chłopca, dostrzegając w jego życiu, mimo słabości i upadku, niezbywalną wartość. Podobnie wspólnoty religijne powinny cechować się braterstwem i oddaniem wobec swoich współwyznawców oraz otwartością na dialog, również krytykę, ludzi mających inne poglądy.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Umiłowanie prawdy jest najgłębszym wymiarem autentycznego dążenia do pełnej komunii między chrześcijanami. Bez tej miłości nie można by stawić czoła obiektywnym trudnościom teologicznym, kulturowym, psychologicznym i społecznym, jakie się napotyka przy omawianiu istniejących różnic. Z tym wymiarem wewnętrznym i osobowym musi się zawsze łączyć duch miłości i pokory. Miłości do rozmówcy i pokory wobec prawdy, którą się odkrywa i która może się domagać zmiany poglądów i postaw.

UUS 36.

„Ponadto wśród elementów czy dóbr, dzięki którym, razem wziętym, sam Kościół buduje się i ożywia, niektóre, i to liczne i znamienite, mogą istnieć poza widocznym obrębem Kościoła katolickiego”. Takie ukazanie obrazu Kościołów pomoże katolikom zarówno w pogłębieniu ich wiary, jak i w lepszym poznaniu i poszanowaniu braci chrześcijan, ułatwiając w ten sposób wspólne poszukiwanie drogi ku pełnej jedności w nieskażonej Prawdzie. Wzajemne poznanie się pomoże także niekatolikom, aby lepiej zrozumieli i docenili Kościół katolicki i podstawę, dla której jest on przekonany, że jest „powszechnym środkiem zbawienia”.

CTr 32.

DCE 28.

Państwo nie może narzucać religii, ale musi zagwarantować jej wolność i pokój pomiędzy wyznawcami różnorodnych religii; Kościół jako społeczny wyraz wiary chrześcijańskiej, ze swej strony, ma swoją niezależność i na bazie wiary żyje w formie wspólnotowej, którą państwo powinno respektować. Obie sfery są rozdzielone, ale pozostają zawsze we wzajemnej relacji.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

„Pójdźcie, błogosławieni Ojca mego, weźcie w posiadanie królestwo, przygotowane wam od założenia świata! Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie”. Wówczas zapytają sprawiedliwi: „Panie, kiedy widzieliśmy Cię głodnym i nakarmiliśmy Ciebie? Albo spragnionym i daliśmy Ci pić? Kiedy widzieliśmy Cię przybyszem i przyjęliśmy Cię, lub nagim i przyodzialiśmy Cię? Kiedy widzieliśmy Cię chorym lub w więzieniu i przyszliśmy do Ciebie?”. A Król im odpowie: „Zaprawdę, powiadam wam: wszystko, co uczyniliście jednemu z braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili”.

Mt 25,34-40;
por. Ga 3,26-28;
Łk 24,46-49.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Obowiązek uczestniczenia w życiu Kościoła przynagla chrześcijan do postępowania jako świadkowie Ewangelii i do zobowiązań, które z niej wypływają. Świadectwo to polega na przekazywaniu wiary w słowach i czynach. Jest ono aktem sprawiedliwości, który potwierdza albo daje poznać prawdę.

KKK 2472;
por. 27.

IV. LITERATURA

- Alberich E., *Katecheza dzisiaj. Podręcznik katechetyki fundamentalnej*, tłum. M. Cisowski, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2003.
- Ange D., *Miłość braterska*, tłum. D. Szczërba, Wydawnictwo Księży Marianów Promic, Warszawa 2006.
- Asensi J.P., *Etyka wiary w dziełach Josepha Ratzingera. Propozycja etyczna dla Europy*, tłum. T. Jaromin, Wydawnictwo Misjonarzy Klaretynów Palabra, Warszawa 2006.
- Benedykt XVI, *Enc. «Deus caritas est». O miłości chrześcijańskiej*, Wydawnictwo M, Kraków 2006.
- Jan Paweł II, *Adh. Catechesi tradendae*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 19-62.
- Jan Paweł II, *Adh. Familiaris consortio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 69-132.
- Jan Paweł II, *Enc. Ut unum sint*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 619-666.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Kucharski K., *Kościół światłem świata. Nauka wiary i życia chrześcijańskiego*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2006.
- Lewis C.S., *Lew, Czarownica i stara szafa*, w: tegoż, *Opowieści z Narnii*, tłum. A. Polkowski, Wydawnictwo Media Rodzina, Poznań [b.r.], s. 9-135.
- Marek Z., Pasierbek W., *Wychowanie moralne i sumienie człowieka*, „Kwartalnik Pedagogiczny” 2006, R. 51, nr 3, s. 7-23.

- May K., *Winnetou*, wyd. Greg, Kraków 2018.
- Meissner K., *Czy ty wierzysz? Wykłady o rozwoju wiary i ludzkiej dorosłości*, wyd. W drodze–Inicjatywa Wydawnicza Jerozolima, Poznań 2015.
- Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, wyd. Jedność, Kielce 2005.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. *Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Ratzinger J., *Kościół. Pielgrzymująca wspólnota wiary*, tłum. W. Szymona, Wydawnictwo M, Kraków 2006.
- Regulska A., *Rola wartości moralnych w procesie wychowania*, „Studia nad Rodziną” 2013, R. 17, nr 1, s. 143-150.
- Salij J., *Dlaczego kocham Kościół?*, wyd. Biblioteka Więzi, Warszawa 2002.
- Sobór Watykański II, *Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich* [Nostra aetate], w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 333-337.
- Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 5. Wartość i godność rodziny w nauczaniu Jana Pawła II*, wyd. Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2017.
- Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 6. Dzieciństwo Boże w nauczaniu księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego i Jana Pawła II*, wyd. Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2018.
- Twardowski J., *Wiara*, w: tegoż, *Budzić nadzieję. Abecadło dziewięćdziesięciolatka*, wybór i oprac. A. Iwanowska, Oficyna Wydawnicza Aspradom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2007, s. 266.
- W trosce o młodzież. Edukacja – praca – obywatelstwo*, red. J. Niewęglowski, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2004.
- Walesa C., *Rozwój religijności człowieka*, t. 1, *Dziecko*, wyd. KUL, Lublin 2005.

